

บทที่ 2

ระเบียบวิธีสถิติ

2.1 ประชากรเป้าหมาย

คุ่มรวมของการสำรวจในครั้งนี้ คือ ครั้วเรือนส่วนบุคคลทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลทุกจังหวัดทั่วประเทศ ยกเว้น ครั้วเรือนชาวต่างประเทศที่ทำงานในสถานทูตหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีเอกสิทธิ์ทางการทูต

ครั้วเรือนที่เข้าข่ายการแจงนับการสำรวจในครั้งนี้ คือ ครั้วเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างซึ่งมีรายชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อครั้วเรือนตัวอย่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2560

บุคคลที่เข้าข่ายการแจงนับ คือบุคคลผู้อาศัยอยู่ในครั้วเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง

2.2 เวลาอ้างอิง

2.2.1 ระหว่าง 1 เดือนที่แล้ว หมายถึง ระยะเวลาที่ย้อนหลังจากวันสัมภาษณ์ไป 1 เดือน เช่น วันสัมภาษณ์คือ วันที่ 1 มีนาคม 2560 “ระหว่าง 1 เดือนที่แล้ว” คือ ระหว่างวันที่ 1 - 28 กุมภาพันธ์ 2560

2.2.2 ระหว่าง 12 เดือนที่แล้ว หมายถึง ระยะเวลาที่ย้อนหลังจากวันสัมภาษณ์ไป 12 เดือน เช่น วันสัมภาษณ์คือ วันที่ 1 มีนาคม 2560 “ระหว่าง 12 เดือนที่แล้ว” คือ ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2559 - 28 กุมภาพันธ์ 2560

2.3 คำนิยาม

2.3.1 มืออาหาร

หมายถึง อาหารหลักทั้ง 3 มือ หรืออาหารว่าง เข้า-บ่าย และก่อนนอน

มือเช้า อาหารมือหลัก ได้แก่ ข้าว ข้าวต้ม โจ๊ก ก๋วยเตี๋ยว ขนมจีน ขนมปังไข่ดาวและหมูแฮม ฯลฯ รวมทั้งเครื่องดื่มทุกชนิด ยกเว้นน้ำเปล่า

อาหารว่างระหว่างมือเช้าและมือกลางวัน คืออาหารที่ไม่ใช่อาหารมือหลัก เช่น ของกินเล่น ขนม ผลไม้ รวมทั้งเครื่องดื่มทุกชนิด ยกเว้น น้ำเปล่าที่กินระหว่างมือเช้าและมือกลางวัน

มือกลางวัน อาหารมือหลัก ได้แก่ ข้าว ก๋วยเตี๋ยว ขนมจีน ฯลฯ รวมทั้งเครื่องดื่มทุกชนิด ยกเว้นน้ำเปล่า

อาหารว่างบ่ายอาหารที่ไม่ใช่อาหารมือหลัก เช่น ของกินเล่น ขนม ผลไม้ รวมทั้งเครื่องดื่มทุกชนิด ยกเว้นน้ำเปล่าที่กินระหว่างมือเช้าและมือกลางวัน

มือเย็น อาหารมือหลัก ได้แก่ ข้าว ก๋วยเตี๋ยว ขนมจีน ฯลฯ รวมทั้งเครื่องดื่มทุกชนิด ยกเว้นน้ำเปล่า

ก่อนนอน อาหารของกินเล่น ขนม ผลไม้ เครื่องดื่มทุกชนิด ยกเว้นน้ำเปล่าที่กินก่อนเข้านอน

2.3.2 อาหารมือหลัก

หมายถึง อาหารหลักทั้ง 3 มือ ได้แก่ มือเช้า มือกลางวัน และมือเย็น อาหารมือหลักจึงเป็นการบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่ทำให้ร่างกายทำงานได้ตามปกติในแต่ละวันจึงควรได้รับสารต่างๆ ให้ครบถ้วนตามความต้องการของร่างกายในปริมาณที่เพียงพอและเหมาะสมทั้ง 5 หมู่

หมู่ที่ 1 ได้แก่ นม ไข่ เนื้อสัตว์ต่างๆ ถั่วเมล็ดแห้งและงา เป็นแหล่งโปรตีนที่ดี สามารถนำไปเสริมสร้างร่างกายให้เจริญเติบโตและซ่อมแซมเนื้อเยื่อที่เสื่อมให้อยู่ในสภาพปกติ

หมู่ที่ 2 ได้แก่ ข้าว แป้ง เผือก มัน น้ำตาล มีสารอาหารคาร์โบไฮเดรต เป็นแหล่งสำคัญที่ให้พลังงาน ข้าวกล้องและข้าวซ้อมมือมีใยอาหาร (ซึ่งมีประโยชน์ช่วยเพิ่มน้ำหนักและปริมาณอุจจาระ) วิตามินและแร่ธาตุ เพื่อให้ร่างกายได้ประโยชน์มากที่สุด ควรกินสลับกับผลิตภัณฑ์จากข้าวและธัญพืชอื่น ที่ให้พลังงานเช่นเดียวกับข้าว ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยว ขนมจีน บะหมี่ วุ้นเส้นหรือแป้งต่างๆ และไม่ควรรกินมากเกินไป เพราะอาหารประเภทนี้จะถูก

เปลี่ยนและเก็บสะสมไว้ในรูปของไขมันตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทำให้เกิดโรคอ้วน

หมู่ที่ 3 ได้แก่ พืชผักชนิดต่างๆ

หมู่ที่ 4 ได้แก่ ผลไม้ต่างๆ

พืชผักและผลไม้ (หมู่ที่ 3 และ 4) เป็นแหล่งสำคัญของวิตามินและแร่ธาตุรวมทั้งสารอาหารอื่นๆ ที่จำเป็นต่อร่างกาย ทำให้การทำงานของร่างกายเป็นปกติ เช่น โยอาหารช่วยในการขับถ่าย นำโคเลสเตอรอลและสารพิษที่ก่อมะเร็งบางชนิดออกจากร่างกาย พืชผักผลไม้ที่ไม่หวานจัดให้พลังงานต่ำ ทำให้ไม่อ้วน ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งและโรคหัวใจ

หมู่ที่ 5 น้ำมันและไขมันจากพืชและสัตว์เป็นอาหารที่จำเป็นต่อสุขภาพ ให้พลังงาน (2 เท่า ของสารคาร์โบไฮเดรต) และความอบอุ่นแก่ร่างกายในเนื้อสัตว์ หนังสัตว์ น้ำมันสัตว์ทุกชนิดพบกรดไขมันอิ่มตัว ยกเว้นไขมันจากปลาจะมีสัดส่วนของกรดไขมันไม่อิ่มตัวสูง และยังมีกรดไขมันโอเมก้า 3 อีพีเอ และดีเอชเอ อยู่ด้วย ซึ่งมีคุณสมบัติช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดโรคหัวใจขาดเลือด

2.3.3 อาหารว่าง

หมายถึง ของว่างเครื่องว่างเป็นอาหารเบาๆ ที่แทรกระหว่างมื้อหลักมีปริมาณอาหารน้อยกว่าอาหารประจำมื้ออาจจะเป็นอาหารน้ำหรืออาหารแห้งมีทั้งคาวและหวานหรือเป็นอาหารชิ้นเล็กๆ ขนาดพอคำหยิบรับประทานได้ง่ายจัดให้สวยงามน่ารับประทานเป็นทั้งอาหารไทยและอาหารนานาชาติหรือรับประทานควบคู่กับเครื่องดื่มร้อนหรือน้ำผลไม้อย่างใดอย่างหนึ่ง อาหารว่างมักนิยมรับประทานกันในระหว่างมื้อเช้ากับมื้อกลางวันหรือระหว่างมื้อกลางวันกับมื้อเย็นหรือก่อนนอนแบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลาด้วยกัน

2.3.4 กลุ่มอาหารต่างๆ ที่บริโภคโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์

การสำรวจพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชากร เป็นการสอบถามการบริโภคอาหารที่ประชากรบริโภคประเภทต่างๆ โดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ เป็นความถี่ 1-2 วัน/สัปดาห์ 3-4 วัน/

สัปดาห์ 5-6 วัน/สัปดาห์ หรือกินทุกวัน และได้จำแนกประเภทอาหารต่างๆ เป็น 12 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เนื้อสัตว์ติดมัน เครื่องในสัตว์ ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ เช่น เบคอน ไส้กรอก แฮม ลูกชิ้น ไน หมู กุนเชียง หมูยอ ไส้อั่ว ไส้กรอกอีสาน เป็นต้น เป็นต้น

2. กลุ่มเนื้อปลาและเนื้อสัตว์ไม่ติดมัน เช่น ปลาน้ำจืด ปลาทะเล เนื้อสัตว์ไม่ติดมัน เป็ด ไก่ไม่ติดหนัง เป็นต้น

3. กลุ่มอาหารทะเล เช่น ปลาทะเล กุ้ง หอย ปู ปลาหมึก เป็นต้น (ไม่รวมลูกชิ้น ปูอัด)

4. อาหารกลุ่มไข่ ได้แก่ ไข่ไก่ ไข่เป็ด เท่านั้น (ไม่รวม ไขนกกกระทา ไขนกกกระจอกเทศ ไข่เต่า ไข่ปลา และอื่นๆ) รวมถึง อาหารที่ปรุงโดยใช้ไข่เป็นส่วนประกอบ (อาจใช้ไข่เป็นส่วนประกอบหลักหรือไม่ก็ได้) เช่น ฟักทองผัดไข่ ผัดบวบใส่ไข่ ไข่เจียวหมูสับ เป็นต้น

5. กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์จากนม ได้แก่ นมพาสเจอร์ไรซ์ นมสเตอริไลซ์ นมยูเอชที นมผง โยเกิร์ต โยเกิร์ตพร้อมดื่ม ซีส เป็นต้น (ไม่รวม นมเปรี้ยว นมถั่วเหลือง นมอัดเม็ด เนย ครีม ครีมเทียม นมข้นหวาน นมข้นจืด ไอศกรีม)

6. กลุ่มอาหารไขมันสูงได้แก่ อาหารต่างๆ ที่ปรุงด้วยวิธีการผัด (น้ำมันมาก) การทอด แกงที่ใส่กะทิ ขนมหั้วใส่กะทิ ขนมหอยกระชัง เช่น ขนมหั้ว คั่วคั่ว ขนมหั้วคั่วคั่ว/แฮม คุกกี้ เป็นต้น

7. กลุ่มขนมสำหรับทานเล่นหรือขนมกรุบกรอบ เช่น ปลาเส้น มันฝรั่งทอดกรอบ ข้าวโพดอบกรอบ สาหร่ายอบกรอบ คุกกี้ บิสกิต เวเฟอร์ เป็นต้น

8. กลุ่มอาหารประเภทจานด่วนทางตะวันตก (รวมทั้ง แบรินด์ตั้งและตามตลาดนัดทั่วไป) เช่น พิซซา แซนวิช แฮมเบอร์เกอร์ ไก่ทอด เป็นต้น

9. กลุ่มผักและผลไม้สด

10. กลุ่มเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ เช่น เครื่องดื่มที่มีรสหวาน เครื่องดื่มชูกำลัง เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพและความงาม น้ำอัดลม ชา กาแฟ และน้ำผักผลไม้ที่ใส่น้ำตาล เป็นต้น

11. กลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและกลุ่มแร่ธาตุวิตามิน คือผลิตภัณฑ์ที่ใช้กินนอกเหนือจากอาหารที่กินทุกวัน มักอยู่ในรูปแคปซูล ผง เกลือของเหลว เช่น รังนก ชุปไก่สกัด สาหร่ายอัดเม็ด น้ำมันตับปลา วิตามินเอ วิตามินซี แคลเซียมเหล็ก เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 มิได้มีการกำหนดความหมายไว้ชัดเจน ทำให้มีการขึ้นทะเบียนในหลายประเภท กล่าวคือ จัดเป็นอาหารควบคุมเฉพาะ เช่น อาหารสำหรับผู้ที่ต้องการควบคุมน้ำหนัก เป็นอาหารที่กำหนดคุณภาพมาตรฐานเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค เช่น รอยัลเยลลี และผลิตภัณฑ์รอยัลเยลลี และจัดเป็นอาหารที่กำหนดให้แสดงฉลาก เช่น ผลิตภัณฑ์กระเทียม ฯลฯ ซึ่งมีการกำกับดูแลแตกต่างกัน

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจัดเป็นอาหารประเภทหนึ่งตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ซึ่งหมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้รับประทานโดยตรง นอกเหนือจากการรับประทานหลักตามปกติ เพื่อเสริมสารบางอย่าง มักอยู่ในรูปลักษณะเป็นเม็ด แคปซูล ผง เกล็ด ของเหลว หรือลักษณะอื่น และมีจุดมุ่งหมายสำหรับบุคคลทั่วไปที่มีสุขภาพปกติ มิใช่สำหรับผู้ป่วยและไม่ควรให้เด็กและสตรีมีครรภ์รับประทาน ตัวอย่างของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร อาทิ น้ำมันปลา สาหร่ายสปรูลิน่า กระดุกอ่อนปลาฉลาม น้ำมันอีฟนิ่งพริมโรส กลูโคแมนแนน ไคโตซาน เส้นใยอาหาร คอลลาเจนอัดเม็ด ชาเขียวชนิดสกัดบรรจุแคปซูล โค เอ็นไซม์ควิเท็น แคปซูล ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้จำแนกผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ได้รับอนุญาตเป็น 5 กลุ่มคือ

- กลุ่มสารสกัดจากพืช เช่น สารสกัดจากใบแปะก๊วย สารสกัดจากผลส้มแขก กลูโคแมนแนน (ใยอาหาร) เป็นต้น

- กลุ่มสารสกัดจากสัตว์ เช่น เปลือกหอยนางรมอัดเม็ด กระดุกอ่อนปลาฉลาม โพรตีนจากไข่แดง เป็นต้น

- กลุ่มน้ำมันและไขมัน เช่น น้ำมันดอกคำฝอย

- กลุ่มโพรตีน วิตามินและเกลือแร่ เช่น กรดอะมิโนชนิดแคปซูล คลอราเจน เป็นต้น

- กลุ่มโคเอนไซม์ เช่น Coenzyme Q10 บริวเวอรีอีสต์ชนิดเกร็ด นมเปรี้ยวชนิดแคปซูล เป็นต้น

12. กลุ่มอาหารสำเร็จรูป อาหารกระป๋อง อาหารสำเร็จรูปแช่แข็ง อาหารพร้อมปรุงแช่เย็น อาหารแปรรูปจากผัก ผลไม้ อาหารกึ่งสำเร็จรูป เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เป็นต้น

2.3.5 ครัวเรือน

หมายถึง บุคคลคนเดียวหรือหลายคน ซึ่งอาศัยเป็นประจำในบ้านหรือสถานที่อยู่เดียวกัน ทั้งนี้ไม่คำนึงถึงว่าบุคคลนั้น จะมีความสัมพันธ์ฉันทัญญาตีพี่น้องหรือไม่ก็ตาม

สถานที่อยู่แห่งหนึ่งหรือในบ้านเลขที่หนึ่ง อาจประกอบด้วยครัวเรือนเดียว หรือหลายครัวเรือนก็ได้ หรือครัวเรือนหนึ่งอาจมีสมาชิกอาศัยอยู่ในบ้านหลายหลัง หรือหลายห้องก็ได้ แต่จะต้องอยู่ในบริเวณหรือรั้วเดียวกัน หรือห้องติดกัน

2.3.6 ครัวเรือนส่วนบุคคล

หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบขึ้นด้วยบุคคลคนเดียวหรือหลายคน อาศัยอยู่ในบ้านหรือที่อยู่อาศัยเดียวกัน และจัดหาหรือใช้สิ่งอุปโภคบริโภค อันจำเป็นแก่การครองชีพร่วมกัน บุคคลเหล่านี้อาจเป็นญาติหรือไม่เป็นญาติกันก็ได้ สำหรับครัวเรือนที่ไม่ได้เป็นญาติกัน จะต้องมิสมาชิกไม่เกิน 5 คน

ญาติ ในที่นี้หมายถึง คู่สมรส บุตร บุตรเขย บุตรสะใภ้ บุตรของบุตร บิดา มารดา พี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย อา น้า ป้า ลุง ทวด หลาน เหลน ทั้งของตนเองและคู่สมรส และรวมถึงลูกผู้พี่ ลูกผู้น้อง และเขยสะใภ้ของตัวเอง

2.3.7 สมาชิกในครัวเรือน

หมายถึง

1. ผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในครัวเรือน และอยู่ในวันสัมภาษณ์

2. ผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในครัวเรือน แต่ในวันสัมภาษณ์ได้ไปที่อื่นชั่วคราวโดยไม่มีวัตถุประสงค์จะไปอยู่ประจำที่อื่น และมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- จากไปที่อื่นชั่วคราวมีระยะเวลา น้อยกว่า 3 เดือน นับจากวันที่จากไปถึงวันที่ทำการสำรวจ (ยกเว้นผู้ที่ไปทำงาน และเรียนหนังสือ)

- จากไปเพื่อศึกษาอบรมดูงาน ต่างประเทศน้อยกว่า 6 เดือนที่ไม่ใช่ผู้ที่ไปทำงาน นับจากวันที่จากไปถึงวันที่ทำการสำรวจ

- จากไปเกิน 3 เดือน แต่ไม่มีที่อยู่อาศัยประจำที่อื่น เช่น ไปทำงานในเรือ 4 เดือน เซลล์แมน เป็นต้น

- จากไปทำงานและกินอยู่ที่อื่นชั่วคราวไม่เกิน 30 วัน นับจากวันไปถึงวันกำหนดกลับ เช่น คนไปตัดอ้อย ฯลฯ

3. ผู้ที่มาอยู่ชั่วคราวเกิน 3 เดือน

2.3.8 ระดับการศึกษาสูงสุดที่เรียนจบ

หมายถึงระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ (ไม่รวมวิชาชีพระยะสั้นที่ไม่มีวิชาสามัญสอน เช่น ตัดผม ตัดเสื้อ ซ่อมวิทยุซ่อมโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น)

ไม่เคยเรียน หมายถึง บุคคลที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษานในโรงเรียน หรือไม่เคยได้รับการศึกษา

ก่อนประถมศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษาตอนปลายคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (หลักสูตรปัจจุบัน) หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 (หลักสูตรเก่า) หรือชั้น ม.3 (หลักสูตรเดิม)

ประถมศึกษา หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (หลักสูตรปัจจุบัน) หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 (หลักสูตรเก่า) หรือชั้น ม.3 (หลักสูตรเดิม) ขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

มัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้น ม.3 (หลักสูตร

ปัจจุบัน) ม.ศ.3 (หลักสูตรเก่า) หรือม.6 (หลักสูตรเดิม) ขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ

หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทสามัญศึกษาตั้งแต่ชั้น ม.6 (หลักสูตรปัจจุบัน) ม.ศ.5 (หลักสูตรเก่า) หรือม.8 (หลักสูตรเดิม) ขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จการศึกษาที่สูงกว่า

มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ

หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา หรือวิชาชีพที่เรียนต่อจากมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่าโดยมีหลักสูตรไม่เกิน 3 ปี หรือประเภทวิชาการศึกษา (การฝึกหัดครู) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

ปวส. ปวท. อนุปริญญา

หมายถึง บุคคลที่ศึกษาอาชีวศึกษา หรือวิชาชีพเทคนิคที่เรียนต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยภาคปกติมีหลักสูตร 2 ปี แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

ปริญญาตรี

หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาโดยได้รับวุฒิปริญญาตรี แต่ไม่สำเร็จการศึกษาที่สูงกว่า

สูงกว่าปริญญาตรี

หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก อื่นๆ หมายถึง อาชีวศึกษาระยะสั้น และบุคคลที่สำเร็จการศึกษาที่ไม่สามารถเทียบชั้น เช่น เรียนทางศาสนาอิสลามในโรงเรียนปอเนาะ ที่ไม่มีการสอนวิชาสามัญ เป็นต้น

2.3.9 สถานภาพสมรส

หมายถึง ความผูกพันระหว่างชายกับหญิงในการเป็นสามีภรรยา โดยแบ่งเป็นดังนี้

1. **โสด** ได้แก่ ผู้ที่ยังไม่เคยสมรส

2. **สมรส** ได้แก่ ผู้ที่อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา ไม่ว่าจะทำการสมรสกันถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และแม้ว่าจะห่างไปสำรวจ ทั้งสามีภรรยาจะไม่ได้อยู่ด้วยกัน แต่ยังคงมีความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยา เช่น สามีไปทำงานต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ

3. ม่าย ได้แก่ ผู้ที่คู่สมรสได้ตายไปแล้วและขณะนี้ยังไม่ได้สมรสใหม่

4. หย่า ได้แก่ สามีภรรยาที่หย่ากัน โดยถูกต้องตามกฎหมาย

5. แยกกันอยู่ ได้แก่ ผู้ที่มีได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้วแต่ยังไม่ได้หย่ากันตามกฎหมาย รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้สมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมายแต่ไม่ได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้ว

6. เคยสมรสแต่ไม่ทราบสภาพ ได้แก่ ผู้ที่สมรสแต่ไม่ทราบว่าสภาพใด สำหรับ “แม่ชี” ให้ใช้หลักปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา

2.3.10. อาชีพ

หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่บุคคลนั้นทำอยู่ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ผู้จัดการฝ่ายผลิต นักเคมีฟิสิกส์ นักออกแบบระบบงานคอมพิวเตอร์ วิศวกรเครื่องกลการเกษตร ครูประจำชั้นประถมศึกษา เกษตรกรปลูกข้าว เกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น เป็นต้น

2.3.11. อุตสาหกรรม

หมายถึง ประเภทหรือชนิดของกิจการทางเศรษฐกิจที่บุคคลนั้นทำงานอยู่ เช่น โรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป โรงงานผลิตน้ำมัน จากพืช บริษัทขายรถยนต์ ร้านขายปลีกอาหาร และเครื่องดื่ม การปลูกข้าว การเลี้ยงปลาน้ำจืด เป็นต้น

2.3.12. สถานภาพการทำงาน

หมายถึง สถานะของบุคคลที่ทำงานในสถานที่ที่ทำงานหรือธุรกิจ แบ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ

1. นายจ้าง หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองหรือประกอบธุรกิจร่วมกับหุ้นส่วน ตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป โดยมีประเภทของงานเป็น “งานส่วนตัว” และมีการจ้างบุคคลตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป เพื่อมาทำงานให้กับธุรกิจของตนเองในฐานะ “ลูกจ้าง” โดยเป็นการจ้างงานบนพื้นฐานของความต่อเนื่อง (หุ้นส่วนอาจจะเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกของครอบครัวหรือครัวเรือนก็ได้)

นายจ้างในที่นี้ไม่ได้หมายถึง ผู้ที่จ้างคนงานทำงานประเภทงานบ้านเรือนซึ่งไม่เกี่ยวกับธุรกิจ เช่น ผู้ที่จ้างคนมาทำงานในบ้าน ทำความสะอาดซักผ้า เป็นต้น

2. ผู้ประกอบธุรกิจของตนเอง หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองหรือประกอบธุรกิจร่วมกับหุ้นส่วนตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป โดยมีประเภทงานเป็น “งานส่วนตัว” และไม่มีกิจการจ้าง “ลูกจ้าง” ที่เป็นการจ้างงานบนพื้นฐานของความต่อเนื่องเพื่อมาทำงานให้ในระหว่างคาบเวลาอ้างอิงแต่สามารถจ้าง “ลูกจ้างที่ไม่ใช่การจ้างงานอย่างต่อเนื่อง” (หุ้นส่วนอาจจะเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกของครอบครัวหรือครัวเรือนก็ได้)

3. ผู้ช่วยธุรกิจใครัวเรือน หมายถึง ผู้ที่ทำ “งานส่วนตัว” ในธุรกิจที่ดำเนินงานโดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน โดยไม่ได้รับค่าจ้างและไม่อยู่ในฐานะของหุ้นส่วน เนื่องจากระดับของความรับผิดชอบที่มีต่อธุรกิจไม่อยู่ในระดับของความเป็นผู้นำ ทั้งในแง่ของเวลาการทำงานหรือปัจจัยอื่นๆ ในกรณีของผู้ที่ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างในธุรกิจที่ดำเนินงานโดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน อาจจะอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันหรือไม่ก็ได้

4. ลูกจ้าง หมายถึง คนทำงานที่มีประเภทงานเป็น “งานที่ได้รับค่าจ้าง” เป็นผู้มีสัญญาจ้างและเป็นการทำงานที่ได้รับค่าตอบแทน ซึ่งเป็นสัญญาที่ทำแล้วและยังคงมีผลต่อเนื่องต่อไปหรือมีการต่อสัญญากับนายจ้างคนเดิมบนพื้นฐานของความต่อเนื่องโดยที่

- สัญญาจ้างอาจอยู่ในรูปของหนังสือหรือด้วยวาจาระบุชัดเจน หรือเป็นที่เข้าใจโดยปริยาย

- ค่าตอบแทนอาจอยู่ในรูปของค่าจ้างและเงินเดือน ค่าคอมมิชชั่น ค่าตอบแทนคิดเป็นรายชิ้น เงินโบนัส หรือเป็นค่าตอบแทนที่ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวเงิน เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย หรือมีการฝึกอบรม เป็นต้น

- คำว่า “บนพื้นฐานของความต่อเนื่อง” หมายถึง ระยะเวลาการทำงานตามสภาวะการณ์ของประเทศ

ลูกจ้างแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

4.1 ลูกจ้างรัฐบาล หมายถึง ข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นการระหว่างประเทศตลอดจนลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวของรัฐบาล

4.2 ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึงผู้ที่ทำงานให้รัฐวิสาหกิจ

4.3 ลูกจ้างเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้กับเอกชนหรือธุรกิจของเอกชน รวมทั้งผู้ที่รับจ้างทำงานบ้าน เช่น ซักรีดเสื้อผ้า เลี้ยงเด็ก ทำกับข้าว ทำความสะอาดบ้าน

5. สมาชิกของการรวมกลุ่มผู้ผลิต หมายถึง ผู้ที่ทำ“งานส่วนตัว” โดยร่วมกันทำการผลิตสินค้าและบริการโดยสมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกันกับสมาชิกคนอื่นๆ ในการตัดสินใจด้านการผลิต การขาย การลงทุนและการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิก (“ลูกจ้าง” ของการรวมกลุ่มผู้ผลิตไม่จัดจำแนกไว้ในกลุ่มนี้)

6. ผู้ไม่สามารถจำแนกสถานภาพการทำงานได้ หมายถึง บุคคลที่ไม่มีข้อมูลเพียงพอและ/หรือบุคคลที่ไม่สามารถจำแนกไว้ในกลุ่มอื่นได้

2.4 แผนแบบการเลือกตัวอย่าง

แผนการสุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ Stratified Two-stage Sampling มีจังหวัดเป็นสตราตัม (Stratum) ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (จังหวัด) ได้แบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อยตามเขตการปกครอง คือในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยมีเขตแฉ่งนับ (สำหรับในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (สำหรับนอกเขตเทศบาล) เป็นตัวอย่างขั้นที่ 1 และครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นตัวอย่างขั้นที่ 2

2.5 รายการข้อมูลที่เก็บรวบรวม

2.5.1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านประชากร เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุดที่เรียนจบ สถานภาพสมรส อาชีพ อุตสาหกรรม สถานภาพการทำงาน เป็นต้น

2.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารต่างๆ มีดังนี้

1. การบริโภคอาหารมื้อหลัก
2. การบริโภคอาหารว่าง
3. สาเหตุของการบริโภคอาหารว่าง
4. รสชาติอาหารมื้อหลักที่รับประทานเป็นประจำ
5. วิธีปรุงอาหารที่ท่านเป็นประจำ
6. สิ่งที่กำลังถึงเป็นอันดับแรกก่อนเลือกซื้ออาหาร
7. การเติมเครื่องปรุงก่อนรับประทานอาหาร
8. ชนิดของเครื่องปรุงที่เติมก่อนรับประทานอาหาร
9. ความถี่ในการบริโภคอาหารแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ กลุ่มเนื้อปลาและเนื้อสัตว์ไม่ติดมัน กลุ่มอาหารทะเล อาหารกลุ่มไข่ กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์จากนม กลุ่มอาหารไขมันสูง กลุ่มขนมสำหรับทานเล่นหรือขนมกรุบกรอบ กลุ่มอาหารประเภทจานด่วนทางตะวันตก กลุ่มผักและผลไม้สด กลุ่มเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ กลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและกลุ่มแร่ธาตุวิตามิน และกลุ่มอาหารสำเร็จรูป

2.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสำรวจได้ดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ เดือนมีนาคม 2560

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่าง โดยพนักงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่มีประสบการณ์ในการสำรวจ

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาขนาดกลาง (Tablet) ในการบันทึกข้อมูลแบบสอบถาม เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สามารถควบคุมคุณภาพ ติดตามการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูล บนระบบติดตามความก้าวหน้า (Web Application) ทั้งติดตามเส้นทางการเดินสำรวจของพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูล ติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของพนักงาน

ก่อนถึงคาบการปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล สำนักงานสถิติแห่งชาติ มีการจัดประชุมชี้แจงการปฏิบัติงานผ่านระบบ Video Conference ได้แก่ การชี้แจงทำความเข้าใจแบบสอบถาม คำนิยามที่สำคัญ ขอบข่าย คຸ່ມรวม เป็นต้น

การปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล พนักงานจะทำการสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่าง และทำการบันทึกข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาขนาดกลาง (Tablet) เมื่อพนักงานทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จะส่งข้อมูลบนเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต เข้าสู่ Server ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้ในระบบ Cloud Computing สำหรับประมวลผลข้อมูลต่อไป

2.7 การประมวลผลข้อมูล

สำหรับการสำรวจครั้งนี้เป็นการสำรวจด้วยตัวอย่าง เพื่อให้สามารถประมาณค่าหรืออ้างถึงประชากรได้นั้น ต้องมีการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักให้แต่ละหน่วยที่ถูกเลือกมาเป็นตัวแทน โดยมีขั้นตอนการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนัก 3 ขั้นตอนหลักๆ ดังนี้

2.7.1 คำนวณค่าถ่วงน้ำหนักพื้นฐาน (Design weight หรือ base weight) ซึ่งเป็น การคำนวณส่วนกลับของความน่าจะเป็นของ หน่วยตัวอย่างที่ถูกเลือกในแต่ละขั้นของการเลือก ตัวอย่างตามแผนแบบการเลือกตัวอย่าง

2.7.2 การปรับค่าถ่วงน้ำหนักพื้นฐานเมื่อ มีข้อมูลที่ไม่ตอบ (Adjustment for non-response) โดยจะทำการปรับค่าถ่วงน้ำหนักของครัวเรือน

2.7.3 การปรับค่าถ่วงน้ำหนักด้วยข้อมูล สนับสนุนอื่นๆ (poststratification calibration adjustment) โดยใช้ข้อมูลจากการคาดประมาณ ประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ ภาค และ เขตการปกครอง

2.8 การปิดตัวเลข

ในตารางสถิติ ผลรวมของแต่ละจำนวน อาจไม่เท่ากับยอดรวม เนื่องจากข้อมูลแต่ละจำนวน ได้มีการปิดเศษเป็นหลักพัน โดยอิสระจากกัน

2.8 ข้อจำกัดของข้อมูล

ตาราง การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของค่าประมาณยอดรวมของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป
จำแนกตามมื้ออาหารหลักที่รับประทานต่อวัน กลุ่มอายุ เพศ เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2560

กลุ่มอายุ (ปี) เพศ เขตการปกครอง และภาค	มื้ออาหารหลักที่รับประทานต่อวัน					
	ทานมากกว่า 3 มื้อ	3 มื้อ	ทาน 2 มื้อ			ทานเพียง 1 มื้อเท่านั้น
			งดมื้อเช้า	งดมื้อกลางวัน	งดมื้อเย็น	
รวม	3.40	0.24	3.27	6.58	7.35	17.57
กลุ่มอายุ						
6-14	7.28	0.49	12.98	*	*	*
15-24	7.64	0.73	8.77	*	15.22	*
25-59	5.02	0.36	3.76	8.92	9.30	*
60 ขึ้นไป	8.00	0.41	11.50	9.99	*	*
เพศ						
ชาย	4.76	0.37	4.59	9.50	14.84	*
หญิง	4.84	0.32	4.63	8.91	8.38	*
เขตการปกครอง						
ในเขตเทศบาล	5.11	0.43	4.50	11.04	9.99	*
นอกเขตเทศบาล	4.51	0.28	4.61	8.04	10.47	*
ภาค						
กรุงเทพมหานคร	9.29	1.04	8.17	19.99	17.63	*
ภาคกลาง	6.89	0.48	5.64	10.63	12.76	*
ภาคเหนือ	6.88	0.39	8.91	17.70	19.65	*
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6.90	0.42	8.16	14.58	16.59	*
ภาคใต้	6.49	0.56	5.72	9.09	13.84	*

หมายเหตุ : * ค่า C.V. มากกว่า 20%